

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Bolig- og bygningsavdelingen

DATO	DERES DATO
04.05.2015	
REFERANSE 201501077-2	DERES REFERANSE 15/1644-1
SAKSBEHANDLER Kristin Zach	VEDLEGG 1

HØRINGSUTTALELSE - NYE FORSKRIFTSHJEMLER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN - ENDRINGER I REGLENE OM SENTRAL GODKJENNING

Vi viser til ovennevnte høring datert 26.03.15.

Statsbygg ser positivt på tiltak som kan bekjempe uønskede forhold i BAE-bransjen. Dette gjelder spesielt forhold som manglende kvalitet på utført arbeid, brudd på HMS-regler og andre former for arbeidslivskriminalitet. Dette er et område Statsbygg arbeider kontinuerlig med. Statsbygg støtter derfor forslaget overordnede målsetninger om å fremme seriøsitet i bransjen og motvirke dårlig kvalitet på utført arbeid og arbeidslivskriminalitet.

Statsbygg avga i 2014 en høringsuttalelse til BNL vedrørende forslag til ordning med ny sentral godkjenning i byggenæringen. Statsbygg vedlegger denne høringsuttalelsen, og viser til det vi anførte under overskriften «ny sentral godkjenning». Vi understreker igjen at for Statsbygg, som er en offentlig oppdragsgiver, pålagt å følge regelverket for offentlige anskaffelser, vil en ny sentral godkjenningsordning ha begrenset betydning. I konkurranser som må kunngjøres, vil vi uansett måtte foreta utvelgelse av våre leverandører på bakgrunn av tilpassede kvalifikasjons- og tildelingskriterier. At en leverandør innehar sentral godkjenning, vil ikke være et lovlig kvalifikasjonskrav. Ordningen burde dessuten få et annet navn enn «sentral godkjenning». For det første fordi navnet skaper et skinn av at man må være godkjent for å kunne utføre aktuelt arbeid, noe som er feilaktig. For det andre bør ordningen adskilles fra den gamle ordningen også i navnet når ordningen får et nytt og utvidet innhold.

Statsbygg venter med interesse på utformingen av de forskriftene som lovendringene nå skal hjemle. Forskriftshjemlene synes å ha et vidt nok innhold, med ett forbehold om at manglende kontroll med egne underleverandører kanskje ikke fanges opp. Etter Statsbyggs syn, bør det være mulig å hensynta håndtering av og kontroll med underentreprenører i vurderingen av om man skal bli sentralt godkjent. Problemene oppstår som regel nedover i kjeden, og Statsbygg mener derfor at et firma som ikke følger opp sine underleverandører mht skatt, HMS, lønns- og arbeidsvilkår, skal kunne bli nektet eller fratatt sin sentrale godkjenning.

I tilknytning til de overordnede rammene for forslaget, skriver departementet på side 10 at den sentrale godkjenningsordningen ikke skal foreta egne vurderinger av opplysninger fra andre myndigheter. Statsbygg er imidlertid av den oppfatning at den nye ordningen må være mer enn bare en dokumentkontroll. Dokumentkontrollen må følges opp med tilsyn og undersøkelser for at ordningen ikke skal gi en falsk trygghet. Vi vil her gi noen eksempler;

- Det knytter seg i dag utfordringer til bruk av skatteattester. Attestene gir opplysninger om at et firma har innbetalt skatt iht det de har rapportert de skal innbetale. Attestene sier imidlertid ingenting om firmaet har innrapportert korrekt. Det gir derfor ikke tilstrekkelig trygghet for at de skattemessige forhold er i orden, når man kun legger til grunn det som følger av skatteattester.
- I høringsutkastet foreslås at godkjenningen skal kunne vise at foretaket er godkjent som opplæringsbedrift. Et firma kan imidlertid være godkjent som opplæringsbedrift i 2 år uten å ha hatt en eneste lærling. Statsbygg mener den sentrale godkjenningen også må vise om firmaene faktisk har lærlinger, og at det må gjennomføres kontroller slik at godkjenningen som opplæringsbedrift faktisk opphører når 2 år er gått uten at man har hatt lærlinger. Opphøret må bli kommunisert til allmennheten.

Dersom det er mulig, mener Statsbygg det ville styrke ordning, om det fremgår av godkjenningsordningen at et firma som har vært medlem av godkjenningsordningen, har blitt fratatt godkjenningen.

I høringsutkastet er det ikke nevnt særskilt, men vi antar det ikke er mulig for utenlandske firma å oppnå sentral godkjenning. Vi viser i denne forbindelse bl.a. til vanskeligheter med kommunikasjon mellom godkjenningsordningen og utenlandske registre og skattemyndigheter m.v. I tilknytning til dette påpeker Statsbygg en åpenbar utfordring med det nye forslaget; Jo mer vellykket ordningen blir, jo mer sannsynlig er det at ordningen vil være i strid med EØS-regelverket, jf høringsbrevet side 15 andre avsnitt.

Med hilsen

Bjørne Grimsrud
Strategi- og utviklingsavdelingen

for Bjørn Kuvås
Faglig ressurscenter, Juridisk

Vedlegg: Statsbygg hørings svar til BNL 11.08.14 om forslag til ordning med ny sentral godkjenning i byggenæringen

Byggenæringens Landsforbund
v/ adm. dir. Jon Sandnes
Postboks 7187 Majorstuen
0307 OSLO

Vår saksbehandler:
Lars Arvid Nilsen, 957 68 105

Vår dato: 18.08.2014
Vår referanse: 201402195-3

Kopi til:

Deres dato: Deres referanse:

SVAR PÅ HØRINGSUTKAST - FORSLAG TIL ORDNING MED NY SENTRAL GODKJENNING I BYGGENÆRINGEN

Vi viser til ovennevnte høringsutkast datert 20.06 2014.

Innledning

Statsbygg er en stor eiendomsaktør i statlig sektor med en eiendomsportefolje på 2,7 millioner kvadratmeter fordelt på 2300 bygninger til en verdi av ca. 28 milliarder kroner. Statsbygg organiserer og gjennomfører ca. 160 byggeprosjekter til enhver tid, hvorav mellom 20 og 30 ferdigstilles hvert år. Årlig investerer Statsbygg for rundt tre milliarder i nybygg. I tillegg kommer renovering, samt drift- og vedlikeholdsarbeider på et stort antall eiendommer.

Statsbyggs har gjennom flere år videreutviklet sine rutiner og kontrakter med sikte på å unngå kontakt med foretak som ikke er faglig kvalifisert eller som driver med arbeidslivskriminalitet. I løpet av de siste år har det også tilkommet en rekke forskjellige nye regler som skal motvirke byggefeil og ulike former for arbeidslivskriminalitet. Til tross for dette oppdager vi til tider likevel tilfeller av grove utførelsesfeil, brudd på reglene om allmenngjøring av tariffavtale og brudd på HMS-regler osv.

Statsbygg ønsker å påpeke at høringsutkastet omhandler mange forskjellige forhold og at fristen for tilbakemelding er kort. Statsbygg vil derfor bare kommentere deler av utvalgets arbeid, og kommentarene vil være på et relativt overordnet nivå. Statsbygg ser positivt på tiltak som kan bekjempe uønskede forhold i bransjen. Dette gjelder spesielt forhold som manglende kvalitet på utført arbeid, brudd på HMS-regler og andre former for arbeidslivskriminalitet. Dette er et område Statsbygg arbeider kontinuerlig med. Statsbygg støtter forslaget overordnede målsetninger om å fremme seriositet i bransjen og motvirke dårlig kvalitet og arbeidslivskriminalitet.

Ny sentral godkjenning

Statsbygg registrerer at utvalget mener ordningen med nSG vil generere mange og store fordeler, herunder eksempelvis økt skatteinngang, forenklinger for oppdragsgivere og tilbydere, mindre arbeidslivskriminalitet og økt kvalitet på utførte arbeider, samt lavere byggekostnader. Dette er målsetninger vi kan slutte oss til. Det kan imidlertid ikke være tvil om at opprettelse og løpende oppdatering av nSG også vil legge beslag på relativt store ressurser. Statsbygg etterlyser derfor en grundig behandling av om ordningen vil kunne ha tilsiktet effekt, og om ordningen kan forsvares ut ifra en kost/nytte betraktning. En bør ikke sette i gang for mange og samtidige tiltak som bare

presumptivt antas å generere mer seriositet i bransjen. Tiltak som iverksettes bør i størst mulig grad være dokumenterte, enkle og kostnadseffektive.

Noe av formålet med ordningen er å opprette en slags database der leverandorsiden kan dokumentere sine kvalifikasjoner og kompetanse. Dette vil, i følge utvalget, lette kontraheringsprosessen (ref. side 15). Statsbygg finner grunn til å stille spørsmål om dette blir konsekvensen. Ved anskaffelser som omfattes av lov- og forskrift om offentlige anskaffelser vil oppdragsgivere fortsatt måtte stille tilpassede kvalifikasjons- og tildelingskriterier. Slik vil det også være etter en eventuell innføring av en ordning med ny sentral godkjenning. Det vil med andre ord ikke være mulig å kvalifisere et firma gjennom informasjon i databasen alene. Vi kan dermed ikke se at ordningen vil føre til vesentlige forenklinger i forbindelse med kontrahering av offentlige oppdrag.

Under enhver omstendighet vil det nye anskaffelsesdirektivet gi grunnlag for forenklinger på dette område senere. Direktivet legger opp til at det kun er den eller de som blir tildelt et oppdrag som trenger å dokumentere at de kvalifikasjonskrav oppdragsgiver har oppstilt i konkurransen er innfridd. Det vil i praksis si at det ikke vil være nødvendig å levere dokumentasjon for at foretaket er kvalifisert ved innlevering av tilbudet, men at dette kan avvente til rett før eller i forbindelse med inngåelse av kontrakt. Dette vil gi en del av den etterspurte forenkling for leverandører i prekontraktuell fase.

Når det gjelder kontrahering innenfor den private delen av markedet, og kanskje først og fremst oppdrag i forbrukerforhold, vil systemets opplysninger om firmaets kvalifikasjoner utvilsomt medvirke til at det vil bli lettere å velge et firma som har alle formaliteter i orden.

Utvalgets foreslar at informasjonsflyt mellom etater må bli bedre. Dette gjelder eksempelvis opplysninger om arbeidsavtaler, skattemessige forhold osv. Statsbygg anser at det er mulig å bedre informasjonsflyten mellom aktørene i byggebransjen slik regelverket er utformet i dag. På den annen side vil omfattende informasjonsflyt forutsette lov- eller forskriftsendringer fordi de berører enten firmahemmeligheter, personlige forhold, eller konkurransmessige forhold. Et eksempel på dagens begrensninger er offentlige oppdragsgivers plikt til å avvise tilbydere som er rettskraftig domt for korrupsjon. Statsbygg har imidlertid ingen tilgang til straffesaksregisteret. Avvisning skjer i dag kun i de tilfeller vi blir gjort kjent med saken gjennom pressen eller på annen måte. Det samme gjelder saker der Statsbygg hadde hatt adgang til å avvise tilbyder på grunn av brudd på reglene brudd på etiske og faglige bransjekrav.

Når det gjelder fremdriftsplanen for innføring av ordningen synes denne stram. Så vidt vi kan se vil oppbygging av systemet, med utredninger og mulige endringer av lover og forskrifter, opplæring mv. ta tid. Det kan derfor virke optimistisk å få en slik ordning i funksjon i løpet av 2015-2016.

Statsbygg mener for øvrig at utvalget bør vurdere et annet navn på ordningen. Da ordningen er ment å være frivillig må vi regne med at et betydelig antall bedrifter av forskjellige grunner ønsker å stå utenfor. Betegnelsen «ny Sentral Godkjenning» kan etter vår oppfatning skape inntrykk av at de som velger å stå utenfor ikke har den nødvendige kompetanse til å utføre oppdrag med god kvalitet, eller at det er nødvendig å være tilsluttet ordningen for å utføre oppdraget på lovlig måte. Dette er ikke riktig og utvalget bør derfor vurdere en mer nøytral benevnelse på ordningen.

Se Eiendom

Utvalget foreslår at alle arbeider som koster over en halv G skal registreres på matrikkelen i et system kalt «Sel Eiendom». Noe av formålet med ordningen er å bygge opp en historikk på eiendommen som kan dokumentere hvem som har utført arbeider, når de er utført og hva som er gjort, samt å kunne

iverksette kontroll på byggeplass. Utvalget påpeker at dette kan være nyttig i forbindelse med oppfølging av feil og mangler, overdragelser av boliger osv. Statsbygg ser at en slik meldeplikt kan ha en viss nytteverdi, men da kanskje først og fremst i forbrukerforhold.

Statsbygg kan imidlertid ikke se noen særlig betydning av en slik meldeplikt for våre eiendommer. Det foreligger stort sett notoritet over hva som er gjort av arbeider på våre bygg og en registrering synes å ha liten betydning for oppfølging av feil og mangler. Arbeider av en viss størrelse eller varighet meldes dessuten systematisk til Arbeidstilsynet som kan iverksette kontroll på byggeplass.

Statsbygg er på denne bakgrunn imot innføring av ordningen.

Utvidet ID-Kort ordningen mm

Når det gjelder utvidelsen av ordningen med ID-kort er Statsbygg positiv til dette. Det er klart behov for opplysninger om hvilke fagutdanning, kurs og sertifikater de som utfører oppdrag har.

Utvalget foreslår videre å opprette et nasjonalt organ som også kan vurdere realkompetanse (ref. side 16). Statsbygg anser at opprettelsen av en slik ordning vil være nokså ressurskrevende. Vi kan heller ikke se at utvalget har vurdert hvilken status og eventuell godkjenning realkompetanse skal gi. Vår erfaring er at det er enkelt å dokumentere praksis, men det er vanskelig å utlede noe sikkert om kvalitet og kompetanse av dette. Når vi ber om opplysninger om referanseprosjekter for tilbudt personell får vi gjerne en liste som viser hvilke prosjekter den aktuelle personen har arbeidet med. Det er langt mer krevende å få vite noe om hvilke rolle personen har hatt og hvor stor overføringsverdi erfaringen har. Statsbygg tror derfor realkompetanse bør vurderes på en relativt enkel og oversiktlig måte, for eksempel med beskrivelse av fag og antall års praksis innen faget.

Godkjent opplæringsbedrift

Statsbygg støtter forslaget i modul 4 (ref. side 20) om å stille som krav der at bedriften skal være godkjent opplæringsbedrift i henhold til opplæringsloven. Statsbygg har allerede tatt inn dette som krav i våre kontraktsbestemmelser for entrepriser. Det samme har andre statlige myndigheter. Forslaget vil kunne styrke lærlingordningen og gi større interesse for å ta fagbrev.

Uavhengig kontroll og økt tilsyn

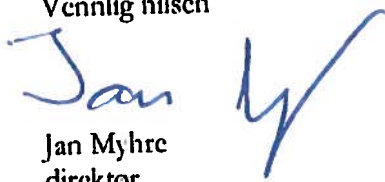
Når det gjelder ordningen med uavhengig kontroll foreslår utvalget at denne skal videreføres, men evalueres. Obligatorisk kontroll trådte i kraft den 01.01 2013. Det ble imidlertid laget en overgangsordning som gjorde at uavhengig kontroll i praksis ble tatt i bruk noe senere. Statsbygg ønsker å påpeke at ordningen neppe har vært i bruk lenge nok til å kunne forsvare en evaluering nå. En eventuell evaluering bør derfor vente til aktørene har høstet mer erfaring.

Statsbygg støtter utvalgets forslag om økt tilsyn med kvaliteten på byggearbeider (ref. kulepunkt 4 i høringsbrevet). I hvordan et slikt tilsyn bør organiseres og gjennomføres må vurderes nærmere.

Oppsummering

Som nevnt innledningsvis, har Statsbygg ikke hatt anledning til å gi særlig detaljerte kommentarer til utvalgets forslag. Noe av årsaken til dette er at forslagene bærer mer preg av innspill enn ferdig utviklede forslag. Statsbygg stiller seg bak intensjonene, men advarer mot å iverksette nye tiltak og nye ordninger uten en grundigere analyse av hvilken effekt tiltakene vil ha, særlig sett i lys av at, i alle fall enkelte av, tiltakene vil være relativt ressurskrevende.

Vennlig hilsen

Jan Myhre
direktor

Bjørn Kuvas
avdelingsdirektor

